

– зворотного зв'язку елементів фінансового механізму вертикального та горизонтального рівнів;

– своєчасності реагування складових фінансового механізму на зміни макро- та мікросередовища.

Основою ефективного функціонування бюджетної сфери є фінансове забезпечення. Бюджетні установи практично не мають власних доходів і свою діяльність здійснюють за рахунок коштів відповідних бюджетів. Отже, основною формою фінансового забезпечення бюджетних закладів є бюджетне фінансування, під яким прийнято розуміти безповоротний, безвідплатний відпуск коштів з державного та місцевого бюджетів на виконання загальнодержавних функцій, функцій місцевого самоврядування та забезпечення функціонування бюджетних установ та організацій.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України. URL: www.rada.gov.ua. (дата звернення 25.05.2019).
2. Дем'янишин В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах. *Світ фінансів*. 2007. Випуск 2 (11). С. 34–48.
3. Дерій В. А. Економічний аналіз: теорія і практика. Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу: моногр. В. А. Дерій, О.М. Загородна, З.Б.Литвин, В.М.Серединська, та ін.; за ред. д.е.н., проф. В. А. Дерія. Тернопіль: Крок, 2016. С.222 – 238.
4. Литвин З.Б., Синькович О.С. Організація фінансового аналізу діяльності бюджетної установи. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічний розвиток України: загрози та виклики в умовах трансформаційних змін»*, м. Одеса, 2016. С.138-141.
5. Литвин З.Б., Синькович О.С. Особливості складання фінансової звітності бюджетних установ. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові економічні дослідження: теорії та практики»*, м. Запоріжжя, 2016. С. 69-73.
6. Литвин З.Б. Необхідність економічного аналізу в системі управління підприємством *Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку»* м. Чернігів, 2014. С.125-127.
7. Литвин З.Б. Аналіз формування і використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми сталого розвитку економіки України в умовах інтеграційних процесів»* м. Ужгород, 2014. С.71-75.

Литвин З.Б.

кандидат економічних наук, доцент

Плінгей К.І.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Фінансово-господарська діяльність вітчизняних підприємств неможлива без наявності і руху грошових коштів, який і визначає вхідні та вихідні грошові потоки. Визначення сутності поняття «грошовий потік», а також «управління грошовими потоками» є дискусійним питанням серед багатьох учених-економістів. Нині через велику різноманітність поглядів та дискусій стосовно досліджуваного питання воно залишається

недостатньо вивченим у науковій літературі. Необхідність подальшого дослідження сутності та основних аспектів ефективного управління грошовими потоками підприємства зумовлена тим, що без наявності грошових потоків на підприємстві неможливий жоден напрям його діяльності.

Грошові кошти, відповідно до своєї природи, виступають ресурсом забезпечення платоспроможності, ланкою що пов'язує усі господарські процеси підприємства. Грошові кошти, у загальній сумі активів мають незначну питому вагу, проте їх роль надзвичайно важлива для підприємства, адже із них починається операційний цикл, ними ж він і закінчується.

У сьогоднішніх умовах функціонування вітчизняних підприємств великою проблемою є брак грошових коштів для виконання поточних зобов'язань. Це відбувається через недостатнє залучення грошових коштів, а також нераціональне їх використання. Відомо, що основою будь якого підприємства є грошові потоки, саме це спонукає більшість науковців продовжувати дослідження стосовно питань сутності грошових потоків та, насамперед, процесу їх ефективного управління. Забезпечуючи прибуткову діяльність підприємств, керівники здійснюють управління грошовими потоками. Грошові активи є основою всіх сфер діяльності підприємства, опосередковують кругообіг капіталу на всіх його стадіях, підвищують ліквідність, платоспроможність і забезпечують фінансову стійкість підприємства. Платоспроможність і ліквідність прямо залежать від спроможності підприємства своєчасно і в потрібному обсязі генерувати грошові потоки. Все це вимагає реалізації цілісної системи прогнозування, планування і контролю над грошовими потоками. В умовах фінансової кризи управління грошовими потоками підприємств є надзвичайно актуальним [7, с.107].

МСБО № 7 «Звіт про рух грошових коштів» трактує поняття «грошовий потік» як надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів. Грошові кошти складаються з готівки в касі і депозитів до запитання [8].

Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що існує велика кількість підходів до трактування сутності поняття грошового потоку як економічної категорії. І.О. Бланк наголошує, що грошовий потік підприємства являє собою сукупність розподілених у часі надходжень та виплат грошових коштів, які генеруються його господарською діяльністю [1, с. 315].

Під поняттям «грошові кошти» розуміємо – готівку в касі, депозити до запитання, кошти на банківських рахунках, при умові що вони є абсолютно ліквідними, та у будь-який час можуть бути використані для здійснення розрахунків. В. В.Сопко, стверджує, що вихідним елементом для організації грошових коштів є їх класифікація [6, с. 214]. Адже, саме класифікація структурує грошові кошти відповідно до інформаційних потреб користувачів. Проте, дуже багато науковців класифікують грошові потоки, а не грошові кошти. Грошові потоки є похідними та характеризують рух грошових коштів в процесі здійснення господарської діяльності підприємства. Професор В. В. Сопко наводить наступну класифікацію грошових коштів [6, с. 215]:

1. За видами валют: національна валюта, іноземна валюта;
2. За місцем зберігання: аванси видані, підзвітні кошти, еквіваленти грошових коштів, рахунок в банку, каса;
3. За призначенням: необоротні, оборотні;
4. За джерелами надходження: власні, запозичені, залучені.

Проте, дана класифікація є спірною, видані аванси, підзвітні кошти, еквіваленти грошових коштів не можна включати до класифікації. Адже, видані аванси та підзвітні кошти – дебіторська заборгованість. Окремою економічною категорією, що незалежна від грошових коштів – еквіваленти грошових коштів - частина фінансових інвестицій, яка використовується не для розрахунків, а для підтримання платоспроможності підприємства,

погашення його короткострокових зобов'язань і в разі потреби можуть бути вільно конвертовані у відомі суми грошових коштів із незначним ризиком зміни вартості.

Також, спірною залишається позиція В.В. Сопка щодо розподілу грошових коштів на оборотні та необоротні, адже грошові кошти за своєю суттю – оборотні активи, які використовуються у господарській діяльності на протязі 12 місяців з дати балансу чи операційного циклу, якщо він довший за 12 місяців. Початок та закінчення операційного циклу складається із грошових коштів.

Відповідно до пункту 34 П(с)БО 2 «Баланс» кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, слід виключати зі складу оборотних активів та відображати як необоротні.

Окрім того, поділ грошових коштів на власні, запозичені та залучені не має ніякої користі для користувачів бухгалтерської інформації, оскільки під час господарської діяльності підприємства, здійснюється кругообіг грошових коштів, їх питома вага у підсумку балансу більшості підприємств є незначною і їх залишок в короткостроковому періоді може сильно змінюватися. Туму, як показує практика, що виділення якоїсь конкретної частини грошових коштів (власних, запозичених та залучених) немає необхідності та реальної можливості. Проаналізувавши усю зібрану інформацію, та відповідно до реальних потреб користувачів бухгалтерської інформації, можна виділити наступні ознаки грошових коштів:

➤ за формою існування: готівкові (грошові кошти в касі) та безготівкові (грошові кошти на рахунках в банку, електронні гроші);

➤ за видом валюти : грошові кошти у національній та іноземній валютах;

➤ за місцем зберігання: грошові кошти в касі, на рахунках у банку, електронні гроші.

Грошові кошти, що необмежені для використання є одними із компонентів фінансових активів, що підтверджує П(с)БО 13 «Фінансові результати». Проте, напрямки використання грошових коштів можуть бути обмеженими, при умові якщо на підприємство вони надходять у вигляді цільового фінансування чи цільових надходжень надходження (субсидії, надходження з бюджету та цільових фондів, гуманітарна допомога, внески фізичних і юридичних осіб), і тому можуть бути використані лише за призначенням.

Тому, слід запропонувати класифікацію грошових коштів за обмеженістю у напрямках використання:

а) необмежені у використанні – грошові кошти, якими підприємство може розпоряджатися під час ведення господарської діяльності, без будь-яких обмежень;

б) обмежені у використанні – грошові кошти, які підприємство може використовувати суворо за певним цільовим призначенням.

Метою ефективного управління грошовими потоками будь-якого підприємства є гарантування фінансової та економічної рівноваги шляхом коригування та збалансування обсягів надходжень та витрат грошових коштів господарюючого суб'єкта.

В умовах кризи для отримання бажаного економічного результату діяльності важливе місце посідають своєчасний моніторинг фінансового стану підприємства та оперативне реагування на виявлені негативні показники, саме тому одним із важливих елементів управління грошовими потоками підприємства повинна бути внутрішньогосподарська інформація про фінансовий стан. Процес управління грошовими потоками підприємства повинен здійснюватися в рамках економічної політики підприємства та бути одним із важливих інструментів досягнення основної мети підприємницької діяльності – підвищення добробуту власників капіталу за рахунок збільшення щорічного прибутку та росту ринкової вартості підприємства [7].

Список використаної літератури:

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент : учебный курс; 2 е изд., перераб. и доп. К. : Ника Центр, Эльга, 2004. 656 с.

2. Литвин З.Б. Теорія економічного аналізу: Методичні поради і завдання з дисципліни, для студентів напрямку підготовки «Менеджмент» 6.030601 усіх форм навчання. Тернопіль: Економічна думка, 2010. 224 с.
3. Литвин З.Б. Необхідність економічного аналізу в системі управління підприємством. *Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку»* м. Чернігів, 2014. С.125-127.
4. Литвин З.Б. Аналіз формування і використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми сталого розвитку економіки України в умовах інтеграційних процесів»* м. Ужгород, 2014. С.71-75.
5. Стащук О.В., Хандучка А.М. Грошові потоки підприємства: суть та необхідність управління. *Молодий учений*. 2014. № 6.
6. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник: 3-тє вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2000. 578 с.
7. Сергеева О.Р. Сутність та основні аспекти управління грошовими потоками підприємства. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Науковий вісник Ужгородського університету*. Випуск 12, частина 2, 2017. С.107-110.
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів IASB від 01.01.2012: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019. (дата звернення 10.09.2019).
9. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 7.02.2013 №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 10.09.2019).

Романів С.Р.

кандидат економічних наук, доцент

Гринад П.О.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ПРАКТИКА МОТИВАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ

Нині перед сучасним менеджментом особливо гостро стоїть проблема забезпечення виживання підприємства в умовах нестабільності зовнішнього середовища та своєчасне виявлення негативних тенденцій, які можуть свідчити про настання кризового становища [1, с.1025].

При характеристиці сучасної концепції управління персоналом доцільно детальніше зупинитися на мотивації праці, яка є основою соціально-трудова відносин у суспільстві. Аксиоматичним є тезис про те, що основою справедливого й ефективного стимулювання є чітке дотримання принципу «кожному за працею». У загальному розумінні мотивація – це сукупність рушійних сил, які спонукають людину до виконання певних дій. Ці сили можуть мати як зовнішнє, так і внутрішнє походження і змушувати людину свідомо чи несвідомо робити ті чи інші вчинки.

Мотивація трудової діяльності – складний, відносно стійкий процес, обумовлений певними особистими характеристиками людини, а також необхідністю задоволення її потреб та їх відповідності зовнішнім умовам діяльності. Вона є сукупністю зовнішніх і внутрішніх сил, що спонукають людину до діяльності, надають цій діяльності спрямованості, яка орієнтована на досягнення цілей підприємства. Тому мотивація – це процес спонукування